

■ ONDER VUUR SANDER DE KRAMER WEEGT RISICO'S BIJ TRANSPORT VAN KACHELS, GASFLESSEN EN GENERATOREN NAAR OEKRAÏNE

WARMTE MISSIE

VOL GEVAREN

Hulpverleners in Oekraïne lopen steeds groter gevaar onder vuur te komen liggen. In de regio Cherson, vlak bij het front, geven met de Russen sympathiserende burgers de coördinaten door van mensen die dekens, soep en medicijnen uitdelen. Binnen een half uur kan dan een mortieraanval volgen, zo bevestigen lokale hulpverleners.

door Roel den Outer

In Cherson woedt de oorlog in alle hevigheid. Zaterdag nog kostten meerdere raketinslagen volgens de Oekraïense regering tien burgers het leven en raakten er 68 zwaargewond. President Zelenski riep direct in een reactie niet te buigen voor 'Russische terreur': „Vrijheid heeft een hoge prijs. Maar slavernij heeft een nog hogere prijs.”

Rotterdammer Sander de Kramer, die met negentien uit Nederland afkomstige vrachtwagens vol kachels, verwarmbare tenten en generatoren voor getroffen ziekenhuizen in het oorlogsgebied rondrijdt, was goed voorbereid. „Het is niet even voorrijden en dan goederen uitdelen. Over elke stap wordt heel goed nagedacht, samen met lokale hulporganisaties. Is het hier nu veilig, lopen de mensen om ons heen risico's en hoe kunnen we hier weer vertrekken?”

Regen van mortieren

Anderhalve week eerder sloeg nog een raket in vrijwel naast een gebouw van het Rode Kruis. De Kramer: „Binnen een paar minuten weten de Russen dankzij sympathisanten hier waar er concentraties mensen zijn en loop je kans op een regen van mortieren.” Bij de aanval kwam een hulpverleenster om het leven.

„Het maakt de Russen niet uit wat je aan het doen bent”, aldus De Kramer, „Sterker nog, ze willen juist de bevolking breken door alles kapot te maken. Wat moet zo'n Rus wel niet denken als je omaatjes die in de rij staan voor hulp kapot schiet? Het is überhaupt bizar dat je hier in de stad voor een paar tientjes tipgeld van Poetin een locatie deelt waarna raketten, vliegende landmijnen en mortieren worden afgevuurd.”

Bliksemsnel

Volgens Tanya Madveva die in Cherson namens organisatie Het Hart van Oekraïne hulp coördineert en De Kramer begeleidt, houden de inwoners van de belegerde steden er al rekening mee dat de vijand bliksemsnel toeslaat. Zij bevestigt het verhaal dat de Russen vertrouwen op WhatsApp-tips vanuit de steden om aanvallen te kunnen uitvoeren.

„Bewoners zoeken ook altijd naar beschutte plekken als ze hulp krijgen. Dan worden pijsnel brood, soep of andere goederen uitgedeeld en moet iedereen snel weg zijn.”

De Kramer, die eerder in oorlogsgebieden als Afghanistan, Oost-Congo en Zuid-Soedan als actie-journalist actief was, is somber over de oorlog. „Eén ding is mij hier

duidelijk geworden: wat de Russen doen, heeft niets meer met militaire oorlogsvoering te maken. Afgelopen zaterdag hebben ze volgens de autoriteiten maar liefst 74 raketten afgevuurd. Ook op het centrum. Dit is regelrechte terreur. Ze mikken gericht op burgers. In Cherson lagen de omaatjes en opaatjes dood op straat. Verschrikkelijk.”

De Rotterdammer die met kachelsvooroeukraine.nl al 1,3 miljoen euro aan goederen inzamelde, is binnen een maand voor de tweede keer in het door oorlog verscheurde land. Een oproep in De Telegraaf en op tv leverde vorige maand een golf aan sympathiebetuigingen

en vooral ook veel geld en goederen op.

Van bijvoorbeeld de 10-jarige Tom, die zijn familie beloofde de hele winter in korte broek te lopen in ruil voor omgerekend 14 gaskachels van 70 euro per stuk. Ook van een man die net zijn euthanasie had geregeld. „Hij mailde me: dat geld kan ik toch niet meenemen als ik dood ben, geef het maar aan de Oekraïners die het echt nodig hebben.”

Rotterdam

De Kramer kreeg ook berichten van mensen die de Duitse bombardementen van de Tweede Wereldoorlog herbeleefden. „Hoogbejaarden die in Rotterdam

Sander de Kramer in het oorlogsgebied. „Ik ben er telkens maar een paar uur, die mensen leven 24 uur per dag in de hel.”

In Oekraïne werd De Kramer rondgereden door Ilya, die in het leger een oog en een arm is kwijtgeraakt, maar toch weer voor zijn land op de barricaden klimt. „Wat een ongelooflijke fighting spirit hebben deze mensen.” EIGEN FOTO'S

Journalist Sander de Kramer maakt een Oekraïense vrouw blij met een van de vele duizenden kachels die de Rotterdammer naar het door oorlog getroffen land heeft gebracht.

hetzelfde hebben meege maakt in 1940. Die gruwelen kwamen weer boven.”

Maar ook Nederlandse bedrijven die kachels maken en verkopen, chauffeurs die hun diensten gratis aanboden en planners die de hele dag in touw zijn om dit logistiek mogelijk te maken. „Het is hartverwarmend te zien hoeveel dit heeft losgemaakt”, aldus De Kramer die, wanneer hij de komende dagen weer naar huis gaat, tienduizend kachels heeft afgeleverd. „Dat lijkt niet zoveel op een bevolking van miljoenen, maar we zien dat de Oekraïners een kachel nemen en daar dan met een paar gezinnen van profiteren door bij elkaar te kruipen.”

De hulporganisatie heeft ook duizenden gasflessen geregeld met de daarbij horende slangen. „Er is financieel rekening mee gehouden dat tot eind maart de flessen opnieuw gevuld kunnen worden.”

In de trucks zaten deze keer dus ook grote generatoren die voor ziekenhuizen bedoeld zijn. „Dan kunnen de operaties gewoon 24 uur per dag doorgaan”, klinkt

het nuchter.

„We zijn hier rondgereden door Ilya, een man die in het leger een oog en een arm was kwijtgeraakt. Hij was bij Marioepol gevangen genomen door de Russen en werd tot zijn verbazing na vier maanden plotseling vrijgelaten. Hij moest het leger uit, maar wil alles doen om zijn land te helpen. Wat een ongelooflijke fighting spirit hebben deze mensen.”

Oerwoede

Op de vraag waarom hij zonder enige betaling zijn leven waagt voor Oekraïners, komt De Kramer al snel op zijn drijfveer uit. „Het is een oerwoede”, zegt hij over de krakkemikkige telefoonlijn vanuit een schuilplaats in Cherson. „Heb ik van mijn moeder, die kon ook niet tegen onrecht. Als ik hoor dat die Russen de wil van de Oekraïners willen breken, dan broeit bij mij het verzet. Ik sprak een man die zijn hond aan het uitlaten was tussen mortieraanvallen door. Hoe surrealistisch is dat. 'Ik ga niet weg omdat die klootzakken (de Russen, red.) dat willen!’, zei hij.”

De Kramer voegt daar nog ter relativering aan toe: „En je moet maar denken, ik ben er telkens maar een paar uur, die mensen leven 24 uur per dag in de hel.”

RUSSEN KRIJGEN TIPS OVER LOCATIE VAN HULPVERLENERS